

Statsforvalterens tilråding til Miljødirektoratet om vern av skog for

Tresvika og Brattholmen, Hvaler, Østfold
Eikhaugen, Indre Østfold, Østfold
Renneflot, Moss, Østfold
Portåsen, Sigdal, Buskerud
Råaråsen, Krødsherad, Buskerud
Eine (utvidelse), Bærum, Akershus
Sæter (utvidelse), Indre Østfold, Østfold
Gyrihelleren (utvidelse), Indre Østfold, Østfold

Innhold

1.	FORSLAG	3
1.1	Hjemmelsgrunnlag	3
1.2	Verneverdier, påvirkningsfaktorer og effekter av verneforslaget	4
1.3	Andre interesser	6
1.4	Planstatus	7
2.	SAKSBEHANDLING	7
2.1	Saksbehandlingsprosesser.....	7
2.2	Forholdet til utredningsinstruksen.....	7
3.	VIKTIGE ENDRINGER UNDER BEHANDLINGEN AV VERNEPLANEN	8
3.1	Navn.....	8
3.2	Avgrensing	8
3.3	Verneforskriftene	8
4.	OPPHEVING OG ENDRING AV TIDLIGERE VERNEVEDTAK	8
5.	FORVALTNING, ØKONOMISKE OG ADMINISTRATIVE KONSEKVENSER.....	8
5.1	Vurdering av samfunnsnytte og samfunnsøkonomiske konsekvenser	8
5.2	Forvaltningsmessige og budsjettmessige konsekvenser	9
5.3	Avveining skogvern - skogbruk	9
5.4	Forvaltningsmyndighet.....	9
6.	Beskrivelse av det enkelte område med merknader	11
6.1	Tresvika og Brattholmen, Hvaler kommune.....	11
6.2	Eikhaugen, Indre Østfold kommune.....	15
6.3	Renneflot, Moss kommune	18
6.4	Portåsen, Sigdal kommune.....	21
6.5	Råaråsen, Krødsherad kommune	24
6.6	Eine - utvidelse, Bærum kommune	27
6.7	Sæter - utvidelse, Indre Østfold kommune	31
6.8	Gyrihelleren - utvidelse, Indre Østfold kommune.....	36
	Vedlegg:.....	39

1. FORSLAG

Statsforvalteren i Oslo og Viken tilrår vern av 8 naturreservater i medhold av naturmangfoldloven (lov om forvaltning av naturens mangfold). 5 av områdene er nye naturreservater, 3 av områdene er utvidelse av eksisterende naturreservater. For 3 av områdene foreslås utvidelsen som endring av eksisterende verneforskrift.

Tilrådingen omfatter 4 729 dekar nytt verneareal. Totalt skogareal er 4 513 dekar, og av dette er 4 223 dekar produktiv skog.

Områdene som foreslås vernet er:

1. Tresvika og Brattholmen i Hvaler kommune, Østfold fylke
2. Eikhaugen i Indre Østfold kommune, Østfold fylke
3. Renneflot i Moss kommune, Østfold fylke
4. Portåsen i Sigdal kommune, Buskerud fylke
5. Råaråsen i Krødsherad kommune, Buskerud fylke
6. Eine i Bærum kommune, Akershus fylke – utvidelse
7. Sæter i Indre Østfold kommune, Østfold fylke - utvidelse
8. Gyrihelleren i Indre Østfold kommune, Østfold fylke - utvidelse

1.1 Hjemmelsgrunnlag

Områdene foreslås vernet i medhold av naturmangfoldloven § 34 og § 62.

Områdene foreslås vernet som naturreservat, jf. naturmangfoldloven § 37. Vilkåret for å kunne opprette et naturreservat etter naturmangfoldloven § 37 er at arealet enten inneholder truet, sjelden eller sårbar natur, representerer en bestemt naturtype, på annen måte har særlig betydning for biologisk mangfold, utgjør en spesiell geologisk forekomst eller har særskilt naturvitenskaplig verdi.

Naturreservatene skal bidra til bevaringsmålene i naturmangfoldloven § 33, blant annet bokstavene *a (variasjonsbredden av naturtyper og landskap)*, *b (arter og genetisk mangfold)*, *c (truet natur og økologiske funksjonsområder for prioriterte arter)*.

Verneområdene skal bidra til å oppfylle flere nasjonale mål som:

- *Eit representativt utval av norsk natur skal bevarast for kommande generasjonar.*
- *Økosystema skal ha god tilstand og levere økosystemtjenester.*
- *Ingen trua arter og naturtyper skal utryddast, og utviklinga til truga og nær truga arter og naturtyper skal betras.*

Opprettelse av verneområdene bidrar til å nå internasjonale mål og forpliktelser, bl.a. nedfelt i konvensjonen for biologisk mangfold artikkel 8 om et sammenhengende verneområdenettverk, jf. også naturmangfoldloven § 33 bokstav g.

Ved å verne disse naturområdene mot ulike typer inngrep, gir verneområdene også et positivt bidrag til det nasjonale og internasjonale målet om å stanse tapet av naturmangfold, jf. naturmangfoldloven § 33 bokstav a, b og c.

Områdene vil bidra til å oppfylle det nasjonale målet vedtatt av Stortinget om 10 % vern av skog.

1.2 Verneverdier, påvirkningsfaktorer og effekter av verneforslaget

Område	Verneverdi og mangeloppgjørelse	Påvirkningsfaktorer
Tresvika og Brattholmen	Sandstrender med bakenforliggende furuskog, svartorstrandskog gammel og kystnær furuskog. Vern av Tresvika og Brattholmen vil i middels grad bidra til inndekning av mangler i skogvernet. Området dekker i første rekke opp generelle mangler med areal av lavlandsskog, en del biologisk gammel skog og en del høybonitetsskog. Naturtypelokalitetene er for små for å oppnå en mangeloppgjørelse, og området får derfor lav mangeloppgjørelse på mangelnaturtyper.	Friluftsliv
Eikhaugen	Eldre høyproduktiv skog i ravinelandskap med rik markvegetasjon og gammel solvarm bergfuruskog. Hele området er lavereliggende, og mesteparten består av høyproduktiv skog. Den samlede mangeloppgjørelsen vurderes som middels.	Skogbruk, beite, friluftsliv og fritidsboliger.
Renneflot	Gammel barskog, rasmark, edelløvsskog og rikt strandberg. Av rødlistede naturtyper er det registrert rik kalk- og lågurtfuruskog (VU) innenfor det kartlagte området. Området dekker mangler i skogvernet knyttet til forekomst av rik edelløvsskog, gammel barskog og skog på høy bonitet, og kan inngå i et økologisk nettverk med andre skogvernområder på øya.	Skogbruk og friluftsliv
Portåsen	Området inneholder flere truede naturtyper knyttet til kalkrik grunn, samt store forekomster av gammelskog og naturskog. Skogvernkartlegginger har vurdert området som nasjonalt verdifullt. Av rødlistede naturtyper er det registrert frisk rik edellauvsskog (NT), kilde-edellauvsskog (VU), høgstaude-edellauvsskog (VU), lågurt-edellauvsskog (VU), kalk- og lågurtfuruskog (VU), rik gransumpskog (EN), høgstaudegranskog (NT) og kalkgranskog (VU). Variasjonen i treslagssammensetning er stor, og området inneholder både edellauvsskog, barskog og boreal løvskog. Følgelig er også artsmangfoldet i området svært rikt og spesielt, med mer enn 50 påviste rødlistearter. I tillegg er området et viktig funksjonsområde for hekkende rovfugl og storfugl.	Skogbruk

Råaråsen	Området oppfyller i stor grad viktige mangler ved skogvernet. Området dekker mangler knytta til sørboreal gammel gran- og blandingskog med naturskogelementer, keloelementer og mye gammel osp og selje. Av rødlistede naturtyper finnes fragmenter av høgstaudegranskog, rik gransumpskog og kalk- og lågurtfuruskog. Stort arts mangfold med en rekke rødlistede arter (NT, VU og EN).	Skogbruk
Eine - utvidelse	Området er en sørvendt li med rik edelløvskog. Det meste av skogen består av alm-lindeskog i rasmark, og har stedvis høy tetthet av liggende og stående dødved, og gamle trær. I den østre delen er det innslag av flere store hule eiker. Til tross for at bare noen få artsgrupper er godt kartlagt i lia, er det registrert en rekke rødlistede arter. Mangeloppfyllelsen er god, og potensialet for rødlistede arter anses som stort.	Rekreasjon og friluftslivsinteresser
Sæter - utvidelse	Av rødlistede naturtyper er det registrert rik edelløvskog (NT) innenfor det kartlagte området. Av rødlistearter ble det kun registrert gulspurv (NT), men tidligere er det registrert bleikfiol (EN), lind (NT) og marianøkleblom (VU) i området. Området vil kunne bidra til å dekke mangler i skogvernet knyttet til rik edelløvskog og skog i lavlandet, og bidra til et større areal og mer variasjon i eksisterende reservat.	Skogbruk, beite, fritidsboliger, enkle veier og friluftsliv.
Gyrihelleren - utvidelse	Utvidelsesforslaget er en del av et større skogbrannområde. Den brente skogen er av typen bærlyngfuruskog, hovedsakelig på lav bonitet. Dette brannfeltet er nå et verdifullt livsmiljø for brannavhengige og brannbegunstigede arter. Det er i liten grad vernet brannpåvirket skog som får stå urørt over lang tid. Totalt sett vurderer derfor Statsforvalteren at utvidelsen vil kunne bidra til å oppfylle mangler knyttet til vern av brent skog i skogvernet.	Skogbruk, jakt, fiske og annet friluftsliv.

De foreslåtte verneområdene inkluderer viktige naturtyper og et stort antall truede og nær truede arter.

Vern av områdene bidrar til å redusere de negative effektene av klimaendringene, gjennom å sikre et nettverk av viktige leveområder for naturmangfoldet i norske økosystem. De foreslåtte verneområdene har stor variasjon og rikt arts mangfold. Slike områder er robuste mot endringer i klimaet og bidrar til langsiktig bevaring av arts mangfoldet og opprettholdelse av de økosystemtjenester skogen gir. Vern av områdene vil bidra til langsiktig binding av karbon. Det meste av skogen i denne tilrådingen er gammel barskog, som ifølge rapporten Skogvern som klimatiltak (NINA rapport 752) har det største karbonlageret per arealenhet i levende biomasse. Etter figur 1 i den samme rapporten kan den gjennomsnittlige karbonmengden i levende biomasse i skog som blir vernet, estimeres til å være om lag 70 tonn karbon per hektar.

Statsforvalteren i Oslo og Viken

I denne verneplanen er verneverdiene for områdene knyttet til flere rødlistede naturtyper som vil bidra til å fylle mangler i vernet, samtidig vil de bidra til å bevare trua og nær trua arter.

Kunnskapsgrunnlaget om naturmangfoldet i verneforslagene er innhentet fra Narin, Naturbase og SkogAnalyse.

De viktigste påvirkningsfaktorene på verneverdiene i områdene som foreslås vernet er listet opp i tabellen over. Vern av de foreslåtte områdene skal gjennom bestemmelser om slike tiltak sikre arealer med viktige verne kvaliteter og bidra til dekning av viktige mangler i skogvernet. Områdene vil bidra til langsiktig og effektiv bevaring av truede naturtyper og levested for at stort antall truede arter, og dermed redusere den samlede belastningen på arter som har risiko for å dø ut.

Verneforskriftene åpner for at flere pågående aktiviteter kan videreføres. Tiltak som isolert sett vurderes å ha liten betydning for verneformålet, kan i sum og over tid medvirke til at verneverdiene forringes. For enkelte aktiviteter vil det derfor i tråd med prinsippene om samlet belastning være restriksjoner, slik at naturverdiene får en økt beskyttelse. Dette er også i tråd med prinsippene om miljøforsvarlige teknikker og lokalisering, samt miljøforringer betaler der hvor det ut fra hensynet til verneverdiene er fastsatt bestemmelser om blant annet ferdsel og infrastrukturtiltak. Ut fra dagens kunnskap om arter og naturtyper i områdene vil de aktivitetene som i henhold til verneforskriftene kan videreføres, med liten grad av sannsynlighet ha vesentlig negativ innvirkning på disse artene, naturtypene og landskapselementene. Vernebestemmelsene tillater likevel ikke vesentlige inngrep i områdene.

Statsforvalteren vurderer det slik at vernet med stor grad av sannsynlighet vil føre til en positiv utvikling for artene og naturtypene, jf. naturmangfoldloven §§ 4 og 5. Statsforvalteren anser at kunnskapsgrunnlaget er i tråd med kravet i naturmangfoldloven § 8. Statsforvalteren har ut fra en føre-var-tilnærming i verneforslaget vektlagt muligheten for flere påvirkninger av samme slag, eller en kombinasjon av flere ulike påvirkningsfaktorer (samlet belastning). Det foreligger ellers etter Statsforvalterens oppfatning tilstrekkelig kunnskap om naturmangfoldet, påvirkningsfaktorer og effekten av vernet. Føre-var-prinsippet tillegges derfor ikke ytterligere vekt i denne saken.

For nærmere beskrivelse av verneverdier, påvirkningsfaktorer og effekter av verneforslaget, jf. naturmangfoldloven kapittel II, vises det til omtalen av det enkelte verneområde i kapittel 6.

Dersom områdene ikke vernes, vil det være andre sektorlover som regulerer arealbruken fremover og som skal ivareta hensynene til biologisk mangfold.

1.3 Andre interesser

Kraft og energi:

Det går kraftledninger i følgende områder:

- Eikhaugen
- Sæter (utv)

Følgende områder grenser til kraftledningstrasé:

- Renneflot
- Portåsen

Følgende områder grenser til regulert vassdrag:

- Eikhaugen

- Sæter (utv)

1.4 Planstatus

Arealene i denne verneplanen er i all hovedsak avsatt som LNFR-områder i de respektive kommunenes kommuneplaner.

2. SAKSBEHANDLING

2.1 Saksbehandlingsprosesser

Navn	Tilbud	Oppstart	Høring	Eierform
Tresvika og Brattholmen	-	30.3.2023	10.11.2023	Statlig - Miljødirektoratet
Eikhaugen	Januar 2020	14.12.2021	06.05.2022	Privat
Renneflot	August 2022	28.09.2023	15.02.2024	Privat
Portåsen	mars 2023	28.09.2023	15.02.2024	Privat
Råaråsen	Januar 2023	28.09.2023	15.02.2024	Privat
Eine (utv.)	Januar 2023	28.09.2023	15.02.2024	Kommunalt og privat
Sæter (utv.)	Februar 2021	19.12.2023	15.02.2024	Privat
Gyrihelleren (utv.)	August 2023	19.12.2023	15.02.2024	Privat

2.2 Forholdet til utredningsinstruksen

Verneforslagene er utarbeidet i henhold til utredningsinstruksen. I kapittel 1 og 2 begrunnes verneforslagene på overordnet nivå og sammenhengen med nasjonale og internasjonale mål om å ta vare på et utvalg av norsk natur belyses. Videre omtales kort hva som eventuelt skjer med verneverdiene hvis vernet ikke gjennomføres og hvilke virkemidler som eventuelt kan være relevante. I kapittel 5 vurderes samfunnsnyttene av verneforslagene på et overordnet nivå, sammen med økonomiske og administrative konsekvenser. I kapittel 6 omtales og vurderes generelle kommentarer og konkrete merknader til verneforslag for de enkelte områder fra berørte parter, myndigheter og interessegrupper. Etter avveininger mellom områdenes verneverdier og andre samfunnsinteresser er det underveis i verneprosessen foretatt endringer i vernebestemmelser og avgrensning for verneforslagene.

Gjennomføringen i henhold til rundskriv T-2/15 om saksbehandlingsregler ved områdevern etter naturmangfoldloven, forvaltningsloven og utredningsinstruksen har medført inkluderende prosesser som sikrer en vellykket gjennomføring.

Gjennom verneplanprosessen er det foretatt en avveining mellom verneinteresser og andre bruker- og samfunnsinteresser. Verneforslaget er også i størst mulig grad tilpasset de ulike brukerinteressene i området. Kravene i naturmangfoldloven § 14 er dermed oppfylt.

3. VIKTIGE ENDRINGER UNDER BEHANDLINGEN AV VERNEPLANEN

3.1 Navn

Det er under høringene ikke kommet innspill som foreslår endring av navn for noen av områdene. Skrivemåten for verneforslagene tilrås slik som ved høringen.

3.2 Avgrensing

Det er gjennomført endringer i avgrensinger for flere av områdene etter høring. Stort sett er dette snakk om mindre tilpasninger til eiendomsgrenser eller for å grense ut eksisterende infrastruktur og anlegg. Se mer detaljert beskrivelse av dette for hvert enkelt område i kapittel 6.

Ved Renneflot ble det tilbudt 6 dekar på nordvestsiden av verneforslaget som var på høring. Tilleggsarealet er en relativt liten utvidelse av verneforslaget, og supplerer verneforslaget med en bedre arrondering av verneverdiene knyttet til dalen.

3.3 Verneforskriftene

Det er etter høringen foretatt endringer i flere av forslagene til verneforskrifter. Se mer detaljert beskrivelse av dette for hvert enkelt område i kapittel 6.

4. OPPHEVING OG ENDRING AV TIDLIGERE VERNEVEDTAK

Følgende eksisterende vernevedtak foreslås endret som følge av den nye verneplanen:

1. *Forskrift 23.06.2020 nr. 1315 om vern av Sæter naturreservat, Indre Østfold kommune, Viken*
2. *Forskrift 23.6.2020 nr. 1314 om vern av Gyrihelleren naturreservat, Indre Østfold kommune, Viken*
3. *Forskrift 14.12.2018 nr. 1938 om vern av Eine naturreservat, Bærum kommune, Akershus*

5. FORVALTNING, ØKONOMISKE OG ADMINISTRATIVE KONSEKVENSER

5.1 Vurdering av samfunnsnytte og samfunnsøkonomiske konsekvenser

Områdene er i kommunenes arealplaner avsatt til Landbruks-, natur-, friluft- og reindriftsområder (LNFR-områder). Kartlegginger av områdenes naturverdier er gjennomført som del av verneplanprosessen. I noen tilfeller er eksisterende data brukt som utgangspunkt for vurdering av verneverdi. Bruksinteresser er klarlagt gjennom høring av verneforslag og annen kontakt med berørte parter.

Vernet vil begrense de fremtidige mulighetene for bl.a. skogbruk, jordbruk, mineralutvinning regulering av vassdrag, nedbygging og annen omdisponering fra natur til andre formål. Det er ellers i verneplanprosessen lagt vekt på å imøtekomme andre interesser gjennom avgrensing og forskriftsutforming.

Statsforvalteren i Oslo og Viken

Statsforvalteren mener at verneforslaget slik det nå foreligger har små negative konsekvenser. Samlet sett vurderer Statsforvalteren det slik at de samfunnsøkonomiske konsekvensene av vernet vil være positive på sikt. Forslaget vil sikre natur som har en positiv samfunnsnytte, selv om denne ikke kan verdsettes. Forslaget vil samtidig bidra til oppfyllelse av nasjonale og internasjonale forpliktelser om å ivareta naturmangfoldet. Verneforslagene vil også sikre viktige områder for friluftsliv.

5.2 Forvaltningsmessige og budsjettmessige konsekvenser

De største kostnadene som følge av etableringen av verneområdet(ene) vil være utgifter til forvaltning og skjøtselstiltak for å opprettholde verneverdiene. I tillegg vil det kunne være behov for å restaurere natur i deler av områdene.

I Sæter (utv) er det noen granplantefelt innenfor verneforslaget. Disse kan restaureres ved fri utvikling og eventuell med skjøtselstiltak som kan fremskynde prosessen mot en mer naturlig skogdynamikk. Noen store eiketrær bør fristilles.

5.3 Avveining skogvern - skogbruk

Miljødirektoratet og Landbruksdirektoratet fikk den 1. juli 2020 i oppdrag fra Klima- og miljødepartementet og Landbruks- og matdepartementet å utrede forvaltningstiltak knyttet til skogvern og konsekvenser for avvirkingen og skognæringens bidrag til det grønne skiftet. I rapport M-2007-2021 har direktoratene foreslått retningslinjer for avveininger.

I oppdrag fra Klima- og miljødepartementet datert 8.11.2021 ba Klima- og miljødepartementet om at forslaget iverksettes, med noen mindre justeringer. For privateid skog skal forslaget iverksettes for områder der det mottas tilbud etter 1. februar 2022, og ved vern av offentlig eid grunn for områder der det meldes oppstart fra og med samme dato.

I denne verneplanen skal det gjøres avveining for Tresvika og Brattholmen, Renneflot, Portåsen, Råaråsen, Eine utvidelse og Gyrihelleren utvidelse.

Resten av områdene som omfattes av denne verneplanen (Eikhaugen og Sæter utv.) er tilbudt for frivillig vern av grunneier før 1. februar 2022. De omfattes derfor ikke av oppdraget fra Klima- og miljødepartementet.

Landbruksavdelingen hos Statsforvalteren i Oslo og Viken jobber fortsatt med å få på plass beregningsmodellen for skogressursene. De er avhengige av å få en slik modell fordi det vil være svært arbeidskrevende å beregne dette manuelt samtidig som det blir for unøyaktig. Vi har derfor ikke fått noen av avveiningene klare ennå. Vi vil ettersende avveiningene så snart de er klare.

5.4 Forvaltningsmyndighet

Aktuelle kommuner skal gjennom høringsprosessen gi tilbakemelding på om de ønsker å få tildelt forvaltningsmyndighet for nye verneområder i tråd med gjeldene politikk på området. Forvaltningsmyndigheten fastsettes gjennom forskriften når områder vedtas vernet.

Statsforvalteren i Oslo og Viken

Statsforvalteren har i forbindelse med høringen fått avklart at Krødsherad kommune ikke ønsker å overta forvaltningsmyndighet for området Råaråsen. De andre kommunene har ikke gitt noe svar på spørsmålet om de ønsker forvaltningsmyndighet for verneområdene.

6. Beskrivelse av det enkelte område med merknader

6.1 Tresvika og Brattholmen, Hvaler kommune

Totalareal 265 dekar.

Skogareal totalt 233 dekar.

Produktiv skog 143 dekar.

Tresvika og Brattholmen ligger sør og sørøst for Makø på Nordre Sandøy i Hvaler kommune. Verneforslaget består av to adskilte delområder, der store deler av Brattholmen utgjør en del, og Tresvika og området nordover, den andre delen.

Verneformål og særskilte verneverdier:

Formålet med vern av området er å bevare et område som har særskilt betydning for biologisk mangfold med spesielle naturtyper i form av gammel kystskog, med tilhørende naturlig plante- og dyreliv. Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

Områdene har en god del skinn furuskog stående på svaberg. Mellom disse forekommer det gjerne blandingsskoger. Sandstrender med bakenforliggende furuskog på antatt sandjord finnes også, samt noen små arealer med svartorstrandskog. De største kvalitetene ved området er kombinasjonen av områdets beliggenhet og forekomsten av lite påvirket skog med en del dødvedkvaliteter og strandnatur. Området har et godt potensial for rødlistede arter knyttet til dødved og strandlokaliteter, og da særlig blant insekter. Også undersøkelser på insektmangfoldet ved Makø i 2018 tilsier at Tresvika og Brattholmen burde huse en del rødlistede insekter knyttet til dødvedelementer eller strandlokaliteter.

Vern av Tresvika og Brattholmen vil i middels grad bidra til inndekning av mangler i skogvernet. Området dekker i første rekke opp generelle mangler med areal av lavlandsskog, en del biologisk gammel skog og en del høybonitetsskog. Naturtypelokalitetene er for små for å oppnå en mangelloppfyllelse, og området får derfor lav mangelloppfyllelse på mangelnaturtyper.

Inngrepsstatus og andre interesser:

Delområdene er sikret som statlig sikret friluftslivsområde. I dag brukes områdene stort sett av besøkende til bading og strandbaserte aktiviteter, som utfartsområde med båt og enkelt turområde. Aktiviteten er størst i sommerhalvåret, og de aller fleste bruker sandstrandområdene inne i Tresvika, som ligger utenfor verneforslaget. Der er det tilrettelagt med bord, bålplate og en utedo. Det er noen enkle stier gjennom delområdene.

Avgrensingen er foretatt i dialog mellom Statsforvalteren og representanter for friluftslivsinteressene i området. Området er et statlig sikra friluftsområde. Noen arealer på eiendommen holdes utenfor verneforslaget, slik at det friere kan vedlikeholdes/tilrettelegges for friluftsliv i Tresvika og bukta rundt, og syd på Brattholmen.

I Norges Geologiske Undersøkelse sin kartdatabase er det ikke registrert forekomst av grus og pukkl eller av mineraler.

Det er ikke registrert kulturminner innenfor verneforslaget.

Sammendrag av høringsuttalelsene:

Statsforvalteren i Oslo og Viken

Høringsinnspillene og liste over høringsparter, samt uttalelser ved varsel om oppstart som angår energi- eller mineralinteresser er vedlagt i sin helhet i vedlegg 3a.

Det kom inn totalt 20 uttalelser til områdene som var på høring, av disse var det 10 som var relevante for Tresvika og Brattholmen. Et sammendrag av disse samt relevante innspill fra varsel om oppstart gjengis under her:

Bane Nor har ingen merknader.

Forsvarsbygg konstaterer at de generelle unntakene fra ferdselsbestemmelsene inkluderer hensynet til militær operativ virksomhet og avgang og landing med Forsvarets luftfartøy. Har ingen ytterligere merknader til verneforslaget.

Statens vegvesen har ingen merknader til Tresvika og Brattholmen.

NVE kan ikke se noen energiinteresser innenfor Tresvika og Brattholmen. NVE ber statsforvalter om å inkludere områdekonsesjonærene i adresselisten. NVE ber områdekonsesjonærene om å kommentere verneforslag med tanke på deres fremtidige planer.

Elvia AS hadde innspill ved varsel om oppstart i mars og ved høringen i november 2023. De ga tilbakemelding om at de ikke har anlegg innenfor områdene Tresvika og Brattholmen.

Kommunal- og distriktsdepartementet (KDD) har ledet et arbeide med å gå gjennom regelverket innenfor alle sektorer i staten med mål om at oppgavene til kommunene og fylkeskommunene skal framgå direkte av lover eller forskrifter. Av de verneforskriftene som nå er på høring, følger det av bestemmelsene om forvaltningsmyndighet at «Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften». KDD mener at forslagene til verneforskrifter bør oppdateres i tråd med det som framgår av høringsnotatet for særlov gjennomgangen, og at det før verneforskriftene fastsettes, så langt det er mulig, bør avklares om de aktuelle kommunene for verneområdene skal være forvaltningsmyndighet, slik at dette kan framgå av de nye verneforskriftene.

Kystverket kommenterer at verneforslaget grenser til Makøundet som benyttes av fritidsbåter og lokale ferger. For å sikre trygg og sikker ferdsel i farvannet er navigasjonsinnretninger av vesentlig betydning. Det er derfor viktig at det åpnes opp for at Kystverket kan få tillatelse til oppføring av nye anlegg, flytting av anlegg og tilbygg til eksisterende anlegg innenfor avgrensningen til verneområdene med tilhørende motorisert ferdsel, og at dette går frem av bestemmelsene til verneområdet.

Oslofjordens friluftsråd (OF) er godt kjent i området ved Tresvika og Brattholmen, og har bidratt aktivt med å få det statlig sikret for friluftsliv. Tresvika og Brattholmen er mye brukte rekreasjons- og båtutfartsområder i Hvalerskjærgården. Områdene er også tilrettelagt for friluftsliv og driftes i sommerhalvåret av skjærgårdstjenesten. OF ønsker å rose Statsforvalteren i Oslo og Viken for god medvirkningsprosess i forbindelse med verneplanforslag for Tresvika og Brattholmen. OF og Skjærgårdstjenesten har spilt inn i verneprosessen at de mye brukte delene av friområdene ikke ble innlemmet i verneforslaget. Dette forenkler fremtidig skjøtsel, tilrettelegging og vedlikehold. OF synes det er positivt at det er lagt inn muligheter for fortsatt skjøtsel og vedlikehold av stier som går gjennom framtidig verneområde, og at det mulighet for å merke stinettet. OF oppfordrer til å sette opp skilt med informasjon om vernet.

Viken fylkeskommune kommenterer at Tresvika og Brattholmen er statlig sikret friluftsområde, men navnet skrives annerledes, det bør avklares hva som er riktig. Viken fylkeskommune har vært deltaker i verneprosessen fra starten av og har sammen med Oslofjorden friluftsråd og

Statsforvalteren i Oslo og Viken

Skjærgårdstjenesten fått gehør for avgrensning av naturreservatene i sør både på Brattholmen og i Tresvika. I de områdene som er utelatt i vernet er det stor trafikk og behov for tilretteleggingstiltak. Videre har vi pekt på at stier i begge områdene måtte være tegnet på vernekartet. Dette er ivare tatt i forslaget som er til høring. Fylkeskommunen mener at området bør ha forvaltningsplan, og at denne samstemmes med forvaltningsplanen for det statlig sikrede området.

Språkrådet viser til sin tilrådning 13.4.2023 hvor de kommentert at skrivemåten er i samsvar med skrivemåten av naturnavnene i Sentralt stedsnavnregister (SSR). Språkrådet viste da til at selve Tresvika ikke er innenfor verneforslaget slik at navnet blir noe upresist, men det er ikke noen andre navn som er mer dekkende. Språkrådet har ingen ytterligere merknader til navneforslaget ved høringen.

Statsforvalterens kommentarer:

Statsforvalteren tar uttalelsene fra Bane Nor, Forsvarsbygg, Statens vegvesen, NVE og Elvia til orientering.

Forvaltningsmyndighet - Ved vernevedtaket eller like etterpå blir det fastsatt hvem som skal ha forvaltningsmyndighet i verneområdene. Statsforvalteren er forvaltningsmyndighet for de fleste verneområder, men myndigheten er i noen tilfeller delegert til kommunen. Kommuner som ønsker delegert forvaltningsmyndighet, kan gi tilbakemelding om dette gjennom verneprosessen. Hvaler kommune har ikke gitt tilbakemelding om at de ønsker å overta forvaltningsmyndigheten for verneområdene i kommunen.

Kystverkets anlegg - Vi har registrert at det er oppført et fartsskilt for båttrafikken på Brattholmen. Det var derfor lagt inn en unntaksbestemmelse om at dette kan vedlikeholdes, i høringsforslaget. Statsforvalteren er innstilt på å drøfte nærmere med Kystverket hvilke anlegg og tiltak det er ønskelig å gjennomføre for å sikre trygg ferdsel i farvannet. Enkle tiltak av et visst omfang kan aksepteres uten at formålet med vernet blir skadelidende. Statsforvalteren anbefaler at det tas inn et nytt pkt. i § 7 i forskriften som ivaretar denne muligheten.

Forvaltningsplan og skilting med informasjon om verneområdet - Hovedregelen i naturreservater er at det *kan* utarbeides forvaltningsplan. En forvaltningsplan gir utfyllende retningslinjer om forvaltning, tilrettelegging og skjøtsel, og bidrar til å beskrive bestemmelsenes praktiske betydning. I noen områder er det krav om å utarbeide forvaltningsplaner, f.eks. nasjonalparker, Ramsarområder og i noen naturreservater hvor forskriften viser til forvaltningsplan. Vi vurderer at det ikke er særskilte behov i dette området som medfører at vi endrer forskriftslyden til at det *bør* eller *skal* utarbeides forvaltningsplan. Utover dette må forvaltningsmyndigheten vurdere om naturreservatet trenger en forvaltningsplan, i etterkant av vernevedtak.

Alle verneområder skal minimum merkes med skilt som angir at området er vernet. Informasjon utover dette kan utarbeides ut fra verneverdier i området, bruksintensitet og behovet for å informere brukerne av området. Dette kan beskrives i en besøksstrategi, og kan bli en del av forvaltningsarbeidet etter et eventuelt vern av området.

Navn på området - Skrivemåten *Brattholmen* er i samsvar med skrivemåten av naturnavnet i Sentralt Stedsnavnregister. Vi viser også til Språkrådets uttalelse om at det foreslåtte navnet på verneområdet er greit.

Endringer siden høring

Navn

Statsforvalteren tilrår navnet Tresvika og Brattholmen naturreservat, som ved høringen.

Statsforvalteren i Oslo og Viken

Avgrensing

Statsforvalteren tilrår avgrensingen som i høringsforslaget.

Verneforskrift

Det er lagt inn en bestemmelse under §7 – en spesifisert dispensasjonsbestemmelse om at forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi dispensasjon til oppføring av nye anlegg for Kystverket, med nødvendig motorferdsel for å gjennomføre dette. For øvrig tilrår Statsforvalteren verneforskriften som i høringsforslaget.

Statsforvalterens tilråding:

Statsforvalteren tilrår at området blir vernet som naturreservat med endring i verneforskrift som beskrevet.

Statsforvalteren tilrår at området blir vernet som naturreservat med vernekart i samsvar med høringsforslaget.

6.2 Eikhaugen, Indre Østfold kommune

Totalareal 178 dekar.

Skogareal totalt 177 dekar.

Produktiv skog 176 dekar.

Området ligger i Indre Østfold kommune, litt nord for Båstad på østsiden av Øyeren.

Verneformål og særskilte verneverdier:

Formålet med naturreservatet er å bevare et område som har særlig betydning for biologisk mangfold ved at området har eldre høybonitetskog med innslag av høgstaudegranskog, edelløvskog med rik markvegetasjon og gammel solvarm bergfuruskog. Videre er formålet å ivareta den sårbare naturtypen leirravine. Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

Området er kartlagt for naturverdier i 2020 og vurdert til å være regionalt viktig (**). Lokaliteten har sine største kvaliteter knyttet til rik og høyproduktiv skog i variert landskap som begynner å produsere en del død ved av ulike treslag. Området er sørvendt, vestvendt og nordvendt, med typiske ravinedaler i mesteparten av området. Rike marine leiravsetninger og rik ravineskog gir en rik karplanteflora og potensial for forekomst av interessante markboende sopp og moser.

Hele området er lavereliggende, og mesteparten består av høyproduktiv skog. Høy produksjon tilsier også et bra utviklingspotensial og rask økning i viktige gammelskogselementer for mye av lokaliteten. Den samlede mangelloppfyllelsen vurderes som middels selv om arealet er lite.

Inngrepsstatus og andre interesser:

Brukerinteressene er særlig knyttet til skogbruk, beite, friluftsliv og fritidsboliger. Fritidsboliger, en mye brukt leirplass og en plass for båtopplagring er grenset ut utenfor verneforslaget.

Deler av området brukes i dag til kubeite. Statsforvalteren tilrår beiteforbud, med en sone der beiting er tillatt. Beitesonen er nødvendig for at dyrene som beiter utenfor verneforslaget skal ha tilgang til vann. Vi tilrår beiteforbud ellers i dette området på grunn av slitasjesvak vegetasjon. Dette er i tråd med tilsvarende vurderinger i regionen. Tråkk av husdyr under slike forhold kan føre til alvorlig skade på vegetasjonen, noe som vil være i strid med verneformålet. Av denne grunn er beiting ikke tillatt i flere reservater i regionen med tilsvarende jordsmonn/ rik markvegetasjon.

Det går noen stier og traktorveier gjennom verneforslaget. Eksisterende stier og traktorveier kan vedlikeholdes i henhold til standard som på vernetidspunktet.

Området grenser til dyrket mark. Vernebestemmelsene er ikke til hinder for fjerning av vegetasjon langs jordekanter av hensyn til maskinbruk på dyrket mark. Og det kan søkes om tillatelse til å hogge trær som utgjør et alvorlig skyggeproblem for dyrket mark. Trær som hogges skal forbli i naturreservatet.

Det er ingen kjente forekomster av mineralske ressurser, masseuttak, bergrettigheter eller gamle gruver som berøres av verneforslaget, jf. uttalelsen fra DMF.

Det er ikke registrert noen automatisk fredete kulturminner eller nyere kulturhistoriske verdier.

Avgrensningen er foreslått etter dialog mellom Statsforvalteren og grunneierrepresentanter, og gjenspeiler arealet grunneier ønsker å tilby til vern. Langs jordekanter skal grensa gå 2-3 meter fra jordekant ved vernetidspunktet. Rovviltgjerde, leirplass ved vannkanten og båtplass ved Grønntangen skal være utenfor verneforslaget. Langs vannkant følges høyeste regulerte vannstand.

Statsforvalteren i Oslo og Viken

Sammendrag av høringsuttalelsene:

Høringsinnspillene og liste over høringsparter, samt uttalelser ved varsel om oppstart som angår energi- eller mineralinteresser er vedlagt i sin helhet i vedlegg 3b.

Det kom inn totalt 11 uttalelser til områdene som var på høring, av disse var det 8 som var relevante for Eikhaugen. Et sammendrag av disse samt relevante innspill fra varsel om oppstart gjengis under her:

Språkrådet: viser til tilbakemelding ved varsel om oppstart hvor de opplyste om at Eikhaugen er eneste godkjente skrivemåte for naturnavnet i Sentralt stedsnavnregister (SSR), og navnet passer på det foreslåtte verneområdet. Statsforvalteren kunne eventuelt vurdere å kalle området Eikhaugvika naturreservat, siden det foreslåtte verneområdet omkranser Eikhaugvika. Språkrådet hadde ingen ytterligere merknader ved høringen.

Bane Nor: har ingen merknader til verneforslaget Eikhaugen.

Direktoratet for mineralforvaltning: hadde innspill både ved varsel om oppstart og ved høringen. De har ingen merknader til verneforslaget Eikhaugen.

Statnett: hadde innspill både ved varsel om oppstart og ved høringen. De har ingen merknader til verneforslaget Eikhaugen.

Forsvarsbygg: registrerer at de generelle unntakene fra ferdselsbestemmelsene inkluderer hensynet til militær operativ virksomhet og avgang og landing med Forsvarets luftfartøy. De har ingen ytterligere merknader til verneforslagene.

Statens vegvesen: har ingen merknader til verneforslaget Eikhaugen.

NVE: hadde innspill både ved varsel om oppstart og ved høringen. Det foreslåtte verneområdet Eikhaugen ligger ved reguleringsmagasinet Øyeren. Øyerenmagasinet reguleres i forbindelse med kraftproduksjon av vannkraftverket Solbergfoss. Kraftverket eies av Hafslund Eco Vannkraft AS, mens Glommens og Laagens Brukseierforening har konsesjon til reguleringen av Øyerenmagasinet. Hafslund Eco har uttalt seg og informerer om at de ikke har behov for bestemmelser/dispensasjoner i verneforskriften ifb. reguleringsmagasinet. De anser det heller ikke som realistisk å heve høyeste regulerte vannstand (HRV) i Øyeren i fremtiden. NVE vurderer dermed at det er ingen konflikter knyttet til vern av Eikhaugen.

Elvia har en eksisterende lavspent luftledning med tilhørende master innenfor foreslått verneområde som de ber om at det blir tatt hensyn til. Det er viktig å sikre at det kan utføres nødvendig drift, vedlikehold og fornyelse av det eksisterende anlegget. I verneplanens bestemmelser må det sikres rett til drift, vedlikehold og fornyelse av eksisterende nettanlegg. Dette gjelder også nødvendig bruk av motorkjøretøy for å utføre de nødvendige tiltak. Ved eksisterende luftledninger innenfor verneområdet, må det også kunne utføres nødvendig skogrydding for sikker drift av luftledningen. Alle slike arbeider må kunne utføres uten at det må søkes dispensasjon fra vernebestemmelsene.

Statsforvalterens kommentarer:

Statsforvalteren tar merknadene fra Språkrådet, Bane Nor, Direktoratet for mineralforvaltning, Statnett, Forsvarsbygg og Statens vegvesen til orientering.

Reguleringsmagasin – vi tar innspillet fra NVE til orientering. Langs vannkanten følger foreslått vernegrense høyeste regulerte vannstand.

Kraftlinje – vi legger inn standard bestemmelser knyttet til kraftlinjer som tillater drift, vedlikehold og istandsetting ved akutt utfall på eksisterende energi- og kraftanlegg, samt oppgradering eller fornyelse av kraftledninger for heving av spenningsnivå og økning av linetverrsnittet, når tiltaket ikke skader verneverdiene angitt i verneformålet nevneverdig, og motorferdsel ved akuttsituasjoner. Forvaltningsmyndigheten kan vurdere å gi dispensasjon til oppgradering og fornyelse av kraftledninger når tiltaket påvirker verneverdiene nevneverdig, og for nødvendig motorferdsel i forbindelse med drift og vedlikehold, samt oppgradering og fornyelse av eksisterende kraftledning.

Endringer siden høring

Navn

Statsforvalteren tilrår navnet Eikhaugen som i høringsforslaget.

Avgrensing og kart

Siden varsel om oppstart er det gjort flere grensendringer i dialog med grunneierne. Det er gjort små justeringer langs jordekant. En leirplass ved vannkanten er grenset utenfor, båt plass ved Grøntangen er grenset ut. Det er gjort noen justeringer langs hogstfelt og hytter midt i området, inkludert noen arealer med skog i sør, og tatt ut skogarealer og vika ved Gillingsrudnabben. Siden høringen er grensene justert ved et rovviltgjerde for å holde dette utenfor verneforslaget.

På kartet er det tegnet inn beitesone for dyr som skal ha tilgang på vann, et punkt for bru og en sti er omgjort til traktorvei, siden høringen.

Verneforskrift

Det er gjort noen endringer i forskriften siden høringen. I § 4 er det lagt inn bestemmelser om vedlikehold av bru, beiting tillatt i sone A, vegetasjon som fjernes langs jordekanter skal bli liggende igjen i naturreservatet og standardbestemmelser knyttet til energi- og kraftanlegg.

I § 5b er det gjort en endring fra veier til traktorveier, da det ikke er veier innenfor verneforslaget.

I § 6 d er det lagt inn en bestemmelse om at ferdselsbestemmelsene ikke er til hinder for motorferdsel på tørr eller frossen mark langs eksisterende traktorvei inntegnet på vernekartet over 754/4,6-7 i forbindelse med skogsdrift i bakenforliggende arealer.

I § 6 e er det lagt inn standardbestemmelse om nødvendig motorferdsel knyttet til akutt utfall eller fare for akutt utfall på energi- og kraftanlegg.

I § 7 i og j er det lagt inn standardbestemmelser knyttet til oppgradering og fornyelse av kraftledninger, samt motorferdsel i forbindelse med arbeid på eksisterende kraftledning.

I § 7k er det lagt inn bestemmelse om felling av trær som utgjør fare for skade på rovviltgjerde. Trær som felles skal forbli i naturreservatet

Statsforvalterens tilråding:

Statsforvalteren tilrår at området blir vernet som naturreservat med endring i verneforskrift og vernekart som beskrevet.

6.3 Renneflot, Moss kommune

Totalareal 193 dekar.

Skogareal totalt 192 dekar.

Produktiv skog 192 dekar.

Området er en østvendt skråning på østsiden av Jeløya, mellom Kjørbukta og Kippenes, i Moss kommune.

Verneformål og særskilte verneverdier:

Formålet med vern av området er å bevare et område som representerer bestemte typer natur i form av gammel barskog, rasmarkspartier, edelløvskog og rikt strandberg. Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

Jeløya ligger i det geologiske Oslofeltet som gir opphav til et næringsrikt jordsmonn. Klimaet i området gir relativt milde vintre og varme somre. Dette jordsmonnet og klimaet i området gir grunnlag for frodig vegetasjon med gode vekstforhold. Området Renneflot består i hovedsak av gammel granskog, men har innslag av furu, boreale løvtrær og et rasmarksparti med mye lind. De rike strandbergene ned mot fjorden supplerer skogverdiene og er meget gunstig med tanke på insekt-mangfold. Av rødlistede naturtyper er det registrert rik kalk- og lågurtfuruskog (VU) innenfor det kartlagte området. Det er registrert flere rødlistearter. Mange av disse er knyttet til strandbergene, men det er også funnet rødlistearter knyttet til skog, og baserik grunn.

Området dekker mangler i skogvernet knytta til forekomst av rik edelløvskog, gammel barskog og skog på høy bonitet, og kan inngå i et økologisk nettverk med andre skogvernområder på øya. Totalt sett vurderer Statsforvalteren at verneforslaget vil kunne bidra til å oppfylle manglene i skogvernet og kvalifiserer for vern etter naturmangfoldloven.

Inngrepsstatus og andre interesser:

Bruksinteressene i verneområdet er i hovedsak knyttet til skogsdrift og friluftsliv. Det går en blåmerket sti gjennom, og en enkel sti med trapp ned til sandstrand innenfor området.

Det finnes noen betonginnretninger langs kyststripen av verneforslaget. Det er usikkerhet knyttet til hva disse har vært brukt til, og om det er noe som er nødvendig å vedlikeholde i fremtiden. Vi viser til Kystverkets uttalelse, og at de ikke kjenner til fortøyningsklossene i området, og innretningene har ikke noen funksjon i forbindelse med bruk av Kjørbukta som nødhavn.

Det er ingen kjente forekomster av mineralske ressurser, masseuttak, bergrettigheter eller gamle gruver som berøres av verneforslaget, jf. uttalelsen fra DMF.

Det er registrert et gravminne/røys innenfor verneforslaget.

Sammendrag av høringsuttalelsene:

Høringsinnspillene og liste over høringsparter, samt uttalelser ved varsel om oppstart som angår energi- eller mineralinteresser er vedlagt i sin helhet i vedlegg 3c.

Det kom inn totalt 18 uttalelser til områdene som var på høring, av disse var det 9 som var relevante for Renneflot. Et sammendrag av disse samt relevante innspill fra varsel om oppstart gjengis under her:

Bane Nor har ingen merknader.

Statsforvalteren i Oslo og Viken

Forsvarsbygg registrerer at det generelle unntaket for militær operativ virksomhet og for avgang og landing med Forsvarets luftfartøy er inntatt i forskriftene og har ingen ytterligere merknader.

Statens vegvesen har ingen merknader til noen av områdene som er foreslått.

Statnett har ingen bemerkninger til planlagt etablering og utvidelse av verneområdene. Verneområdene berører ikke Statnett sine anlegg eller planer.

Direktoratet for mineralforvaltning hadde innspill ved varsel om oppstart i september 2023. De hadde ingen merknader til verneforslaget.

Østfold fylkeskommune registrerer at flere av Viken fylkeskommunes innspill ved varsel om oppstart er tatt til følge. Ønsker at kartene i allerede vernede arealer kan oppdateres med stinett. Ingen andre merknader til høringen.

Norsk organisasjon for terrengsykling (NOTS) gir tilbakemelding på at i de tilfellene der forskriften foreslås endret, ønsker de at det spesifiseres hva man endrer fra og til, dette blir ikke tydelig når man bare skriver hva endringen er. På mange av kartene i vernesaker er stiene forsvunnet, og man tror derfor at det ikke er stier i området. Sykkelforbud utenfor stier som er markert på vernekartet er problematisk om det finnes stier som er i bruk, men som ikke er markert på kart. For å forhindre dette bør det brukes en kartoppløsning som er slik at alle stier kommer med, eventuelt supplere med detaljkart.

NVE hadde innspill ved varsel om oppstart i september 2023. De ber om at Midtkraft AS, Elvia AS, Midtnett AS, Norefjell nett AS og Glitre nett AS inkluderes i adresselisten. Ved Renneflot krysser et nettanlegg verneområdets nordligste punkt, det best derfor om at standardbestemmelser for nettanlegg inkluderes i verneforskriften.

Ved høringen kommenterer NVE at vernegrensen i nord ligger med 10 meters avstand fra nettanlegg driftet av Elvia, og med lavspent nett sørvest for det foreslåtte området. Verneforskriften for har unntak for drift og vedlikehold, samt istandsetting ved akutt utfall på eksisterende energi- og kraftanlegg, og det er det åpnet for motorferdsel i forbindelse med akutt utfall. Dispensasjon for motorferdsel i forbindelse med planlagt vedlikehold er ikke inkludert i verneforskriften. NVE ber Elvia om å informere om disse tilpasninger er tilstrekkelige for drift, vedlikehold og oppgradering av nettanlegg, samt vurdere om de trenger en dispensasjon for motorferdsel i forbindelse med planlagt drift og vedlikehold, samt om det er behov for bestemmelser for oppgradering av nettanlegg med tilhørende motorferdsel.

Elvia hadde innspill ved varsel om oppstart i september 2023. Området vil ikke være i konflikt med Elvias anlegg og de har ingen planlagte tiltak eller utbygging av nettet innenfor Renneflot utover vanlig vedlikehold. Dersom standardbestemmelsene er inkludert i verneforskriften vil Elvias hensyn være ivaretatt, men de ber også om at bestemmelsene om oppgradering av nettanlegg som ligger nært utenfor verneområdene inkluderes i forskriftene.

Ved høringen uttaler Elvia at de har frittliggende nettstasjoner, høyspentlinjer og -kabler, og lavspentlinjer innenfor verneforslagene ved Renneflot, Sæter utv. og Eine utv. Elvia legger ved kart over anleggene. I verneplanenes bestemmelser må det sikres rett til drift, vedlikehold og fornyelse av eksisterende nettanlegg. Dette gjelder også nødvendig bruk av motorkjøretøy for å utføre de nødvendige tiltak. Dersom det er etablert luftledninger innenfor verneområdet, må det også kunne utføres nødvendig skogrydding for sikker drift av luftledningen.

Statsforvalterens kommentarer:

Statsforvalteren i Oslo og Viken

Statsforvalteren tar merknadene fra Bane Nor, Forsvarsbygg, Statens vegvesen, Statnett, Direktoratet for mineralforvaltning og Østfold fylkeskommune til orientering.

Sykling og stier på vernekart - Standard formulering i verneforskriftene er at sykling, ridning og bruk av hest er forbudt utenom eksisterende stier (og evt. traktorveier og veier). Det vil si at sykling er tillatt på stier som eksisterer på vernetidspunktet, både kartfestede og ikke-kartfestede på vernekartet. Vi avmerker som regel ikke alle stier som befinner seg innenfor området på vernekartet, kun hvis det er spesielle bestemmelser eller restriksjoner knyttet til stien (f.eks. at det er tillatt å merke stien uten søknad).

Nettanlegg: Vi har sett på kartet over nettanlegg i nærheten av Renneflot sendt fra Elvia. Disse ligger utenfor verneforslagets grenser. Vi justerte grensen etter varsel om oppstart ved høyspentledning og ryddegate i nord slik at dette ligger utenfor verneforslaget. I forslag til forskrift legges det inn standardbestemmelser knyttet til drift og vedlikehold av høyspentledning *inntil* verneområdet.

Endringer siden høring

Navn

Statsforvalteren tilrår navnet Renneflot som i høringsforslaget.

Avgrensing

Siden høringen har grunneier på eiendom 1/3211 tilbudt 6 dekar på nordvestsiden av Renneflot. Tilleggsarealet er en relativt liten utvidelse av verneforslaget, og supplerer verneforslaget med en bedre arrondering av verneverdiene knyttet til dalen. Området er satt av til naturvernområde i reguleringsplanen for Kippenes hyttegrend.

På vernekartet er det plassert inn et punkt for en trapp som kan vedlikeholdes i den standarden den har ved vernetidspunktet.

Verneforskrift

Det er gjort noen endringer i verneforskriften siden høring. Endringene består av å legge til et gårds- og bruksnummer i § 2 om avgrensning, og en bestemmelse om vedlikehold av trapp under § 4.

Statsforvalterens tilråding:

Statsforvalteren tilrår at området blir vernet som naturreservat med endring i verneforskrift og vernekart som beskrevet.

6.4 Portåsen, Sigdal kommune

Totalareal 2 335 dekar.

Skogareal totalt 2 290 dekar.

Produktiv skog 2 163 dekar.

Verneformål og særskilte verneverdier:

Formålet med forskriften er å bevare et område som inneholder truet, sjelden og sårbar natur og som har særskilt betydning for biologisk mangfold. Verdiene er knyttet til gammel og rik barskog, edellauvskog og blandingskoger hvor store deler er på kalkrik grunn. Området er svært variert og inneholder også et stort antall sårbare, sjeldne og truede arter.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

Portåsen ligger i et større skogområde nord for Ingebu-gårdene sør i Sigdal. Tilbudsområdet består av to delområder. Området ligger på kalkrik grunn, og inneholder variert og artsrik skogsnatur med innslag av både rik edelløvsog, kalkbarskog, og gammel granskog.

Skogvernkartlegginger har vurdert området rundt Portåsen/Gørrtjennåsen/Flaghylla som nasjonalt verdifullt, og delt det inn i 23 kjerneområder hvorav 17 er helt eller delvis med i verneforslaget. Området inneholder syv truede, og to nær truede naturtyper. Flere av naturtypene er knyttet til kalkrik grunn. Det er også store forekomster av gammelskog og naturskog. Variasjonen i treslagssammensetning er stor, og området inneholder både edellauvskog, barskog og boreal løvskog. Følgelig er også arts mangfoldet i området svært rikt og spesielt, med mer enn 50 påviste rødlistearter. I tillegg er området et viktig funksjonsområde for hekkende rovfugl og storfugl.

Området ligger i sør-boreal sone, på overgangen til mellom-boreal. Sørlige del av området ligger på høy bonitet, og planområdet strekker seg fra ca. 250 – 550m over havet. Dette, kombinert med at det er funksjonsområdet for et stort antall arter av nasjonal forvaltningsinteresse, gjør at verneområdet dekker nasjonale mangler i skogvernet. Området dekker en rekke naturtyper som har et stort udekket vernebehov i Buskerud, blant annet gammel lavlandsblandingskog, gammel furuskog, alm-lindeskog, rik edelløvsog og ulike typer kalkskog.

Inngrepsstatus og andre interesser:

Det går en skogsbilvei gjennom søndre del av verneforslaget, på eiendom 63/1. Vi foreslår at motorisert ferdsel på denne er unntatt fra vernebestemmelsene jf. §6, bokstav a. Vedlikehold av veien i henhold til standard på vernetidspunktet, er sikret i §4 bokstav d. Det samme gjelder vedlikehold av en hytte øst for Langtjenn, avmerket på vernekartet.

Det går flere traktorveier gjennom området som foreslås vernet. Disse er avmerket på vernekart, og vedlikehold av skogsbilveier i henhold til standard på vernetidspunktet, er sikret i § 4 bokstav e.

Det går et nettanlegg (22Kv. Distribusjonsnett) nært inntil østre del av tilbudsområdet, det er derfor tatt in standardbestemmelser knyttet til drift og vedlikehold av nettanlegg i forslag til verneforskrift.

Sammendrag av høringsuttalelsene:

Høringsinnspillene og liste over høringsparter, samt uttalelser ved varsel om oppstart som angår energi- eller mineralinteresser er vedlagt i sin helhet i vedlegg 3c.

Statsforvalteren i Oslo og Viken

Det kom inn totalt 18 uttalelser til områdene som var på høring, av disse var det 9 som var relevante for Portåsen. Et sammendrag av disse samt relevante innspill fra varsel om oppstart gjengis under her:

Bane Nor har ingen merknader.

Forsvarsbygg registrerer at det generelle unntaket for militær operativ virksomhet og for avgang og landing med Forsvarets luftfartøy er inntatt i forskriftene og har ingen ytterligere merknader.

Statens vegvesen har ingen merknader til noen av områdene som er foreslått.

Statnett har ingen bemerkninger til planlagt etablering og utvidelse av verneområdene. Verneområdene berører ikke Statnett sine anlegg eller planer.

Glitre Nett AS hadde innspill ved varsel om oppstart i september 2023 og ved høringen. De blir ikke berørt av verneforslaget.

Direktoratet for mineralforvaltning hadde innspill ved varsel om oppstart i september 2023. De hadde ingen merknader til verneforslaget.

Norsk organisasjon for terrengsykling (NOTS) gir tilbakemelding på at i de tilfellene der forskriften foreslås endret, ønsker de at det spesifiseres hva man endrer fra og til, dette blir ikke tydelig når man bare skriver hva endringen er. På mange av kartene i vernesaker er stiene forsvunnet, og man tror derfor at det ikke er stier i området. Sykkelforbud utenfor stier som er markert på vernekartet er problematisk om det finnes stier som er i bruk, men som ikke er markert på kart. For å forhindre dette bør det brukes en kartoppløsning som er slik at alle stier kommer med, eventuelt supplere med detaljkart.

Midtnett AS hadde innspill ved varsel om oppstart i september 2023 om at de må ha tilgang til drift og vedlikehold av sine linjer, inkludert mulighet til å opprettholde et ryddebelt rundt linjene. Så vidt de kan se vil linjene deres bli liggende like utenfor verneforslagene, slik at dette ikke bør være noe problem. Ved høringen viser de til merknad ved oppstart der de påpekte at de må ha adgang til sine linjer for drift og vedlikehold.

NVE hadde innspill ved varsel om oppstart i september 2023. De ber om at Midtkraft AS, Elvia AS, Midtnett AS, Norefjell nett AS og Glitre nett AS inkluderes i adresselisten. I Portåsen er det nettanlegg ved det foreslåtte verneområdet. NVE ber om at standardbestemmelser for nettanlegg inkluderes i forskriften og at områdekonsesjonær uttaler seg om evt. fremtidige planer.

Ved høring bemerket NVE at det ligger en nettlinje eid av Midtnett AS ved verneforslaget. Midtnett AS ber om at det tas inn standardbestemmelser for energi- og kraftanlegg i forskriften. Det mangler dispensasjon for "Nødvendig motorferdsel i forbindelse med drift og vedlikehold, samt oppgradering og fornyelse av eksisterende kraftlinje".

Statsforvalterens kommentarer:

Statsforvalteren tar merknadene fra Bane Nor, Forsvarsbygg, Statens vegvesen, Statnett, Glitre nett og Direktoratet for mineralforvaltning til orientering.

Sykling og stier på vernekart - Standard formulering i verneforskriftene er at sykling, ridning og bruk av hest er forbudt utenom eksisterende stier (traktorveier og veier). Det vil si at sykling er tillatt på stier som eksisterer på vernetidspunktet, både kartfestede og ikke-kartfestede. Vi avmerker som regel ikke alle stier som befinner seg innenfor området på vernekartet, kun hvis det er spesielle bestemmelser eller restriksjoner knyttet til stien (f.eks. at det er tillatt å merke stien uten søknad).

Motorferdsel i forbindelse med drift m.m. på kraftledning - Vi legger til standard dispensasjonsbestemmelse under §7, om at forvaltningsmyndigheten, etter søknad, kan gi dispensasjon til nødvendig motorferdsel i forbindelse med drift og vedlikehold, samt oppgradering og fornyelse av eksisterende kraftledning.

Endringer siden høring

Navn

Statsforvalteren tilrår navnet Portåsen, som i høringsforslaget.

Avgrensing

Det er ikke gjort endringer i avgrensningen etter høring

Verneforskrift

Det er lagt inn en bestemmelse under §7 - en spesifisert dispensasjonsbestemmelse om at forvaltningsmyndigheten, etter søknad, kan gi dispensasjon til nødvendig motorferdsel i forbindelse med drift og vedlikehold, samt oppgradering og fornyelse av eksisterende kraftledning. For øvrig tilrår Statsforvalteren verneforskriften som i høringsforslaget.

Statsforvalterens tilråding:

Statsforvalteren tilrår at området blir vernet som naturreservat med endring i verneforskrift og vernekart som beskrevet.

6.5 Råaråsen, Krødsherad kommune

Totalareal 1 399 dekar.

Skogareal totalt 1 290 dekar.

Produktiv skog 1 290 dekar.

Verneformål og særskilte verneverdier:

Formålet med forskriften er å bevare et område som representerer en bestemt type natur i form av gammel sørboreal gran-blandingsskog og gamle løvtrær. Videre er formålet å bevare et område som inneholder rikelig med død ved og rike forekomster av flere truede og sårbare arter. Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

Råaråsen ligger vest i Holleia, lengst øst i Krødsherad kommune, i høydelaget fra 300 til 460 moh. Verneforslaget ligger i sørboreal og mellomboreal sone. Det omfatter Råaråsen i sør og Gulmyråsen i nord med et mellomliggende flatere skog- og myrparti. Fattig barskog dominerer, men med innslag av rikere mark.

Området har hovedsak eldre barskog med betydelig innslag av gamle løvtrær, særlig osp. Det har store naturverdier, særlig knyttet til gammel lavlandsfuruskog med keloelementer, gamle solsvilde trær og mye dødved, og til gammel sørboreal gran-blandingsskog og gamle løvtrær. Så mye gammel osp og selje over så store arealer er svært sjeldent, og området har også skoghistorisk interesse på grunn av skogbrannpåvirkning. Det er registrert syv naturtypelokaliteter, to i kategori A og fem i kategori B. Av truede og nær truede naturtyper finnes fragmenter av høgstaudegranskog, rik gransumpskog og kalk- og lågurtfuruskog.

Artsmangfoldet er rikt og variert med en rekke rødlistearter. Det er påvist til sammen 49 rødlistearter, hvorav 2 EN, 16 VU og 32 NT. Særlig finnes interessante arter tilknyttet gammel og død ved av furu. Stedvis er det også rik karplanteflora knyttet til f.eks. lågurtgranskog og høgstaudeskog. Området har stor verdi for fugl, ikke minst spetter.

Verneforslaget oppfyller i stor grad viktige mangler i skogvernet. Det vil bidra til å fylle mangler i skogvernet knyttet til høybonitetsskog i lavlandet og biologisk gammel skog, sørboreal og mellomboreal gammel gran- og blandingsskog med naturskogelementer.

Inngrepsstatus og andre interesser:

Interessene som knytter seg til Råaråsen er skogsdrift og jakt.

Det er ingen tekniske inngrep i verneforslaget, men det går en skogsbilvei like sør og øst for verneforslaget.

Det er heller ikke registrert kulturminner innenfor verneforslaget.

Det er ingen stier som blir ryddet og vedlikeholdt i området.

I NGU's kartdatabase er det ikke registrert forekomst av grus og pukkl eller av mineraler, men verneforslaget berører undersøkelsesrettigheter for kobber, kobolt, nikkell og sink. Rettighetshaver er informert om verneforslaget.

Arealet i verneforslaget er avsatt til landbruk-, natur- og friluftsområde (LNF) i kommuneplanen.

Sammendrag av høringsuttalelsene:

Høringsinnspillene og liste over høringsparter, samt uttalelser ved varsel om oppstart som angår energi- eller mineralinteresser er vedlagt i sin helhet i vedlegg 3c.

Statsforvalteren i Oslo og Viken

Det kom inn totalt 18 uttalelser til områdene som var på høring, av disse var det 9 som var relevante for Råaråsen. Et sammendrag av disse, samt relevante innspill fra varsel om oppstart, gjengis under her:

Bane Nor har ingen merknader.

Forsvarsbygg registrerer at det generelle unntaket for militær operativ virksomhet og for avgang og landing med Forsvarets luftfartøy er inntatt i forskriftene og har ingen ytterligere merknader.

Statens vegvesen har ingen merknader.

Statnett har ingen bemerkninger til planlagt etablering og utvidelse av verneområdene. Verneområdene berører ikke Statnett sine anlegg eller planer.

NVE hadde innspill ved varsel om oppstart i september 2023 og ved høringen. NVE kan ikke se noen energiinteresser her, men ber områdekonsesjonærene uttale seg om evt. fremtidige planer.

Glitre Nett AS uttalte seg ved varsel om oppstart i september 2023 og ved høringen. De blir ikke berørt av verneforslaget.

Krødsherad kommune har ingen merknader til selve verneforslaget, men ønsker lykke til med sluttbehandlingen. Kommunen ønsker ikke å være forvaltningsmyndighet for verneområdet.

Direktoratet for mineralforvaltning hadde innspill ved varsel om oppstart i september 2023. Råaråsen berører undersøkelsesrettigheter tilhørende Kuniko Norge AS, for kobber, kobolt, nikkel og sink. De ber om at Kuniko Norge AS underrettes om virkningene et eventuelt vern vil ha for mulighetene til å drive undersøkelse etter mineralressurser innenfor området.

Norsk organisasjon for terrengsykling (NOTS) gir tilbakemelding på at i de tilfellene der forskriften foreslås endret, ønsker de at det spesifiseres hva man endrer fra og til, dette blir ikke tydelig når man bare skriver hva endringen er. På mange av kartene i vernesaker er stiene forsvunnet, og man tror derfor at det ikke er stier i området. Sykkelforbud utenfor stier som er markert på vernekartet er problematisk om det finnes stier som er i bruk, men som ikke er markert på kart. For å forhindre dette bør det brukes en kartoppløsning som er slik at alle stier kommer med, eventuelt supplere med detaljkart.

Statsforvalterens kommentarer:

Statsforvalteren tar merknadene fra Bane Nor, Forsvarsbygg, Statens vegvesen, Statnett, NVE, Glitre Nett AS og Krødsherad kommune til orientering.

Direktoratet for mineralforvaltning - Vi har sendt oppstartsmelding og høring til Kuniko Norge AS, men har ikke fått noen merknad fra dem.

Sykling og stier på vernekart: Standard formulering i verneforskriftene er at sykling, ridning og bruk av hest er forbudt utenom eksisterende stier (traktorveier og veier). Det vil si at sykling er tillatt på stier som eksisterer på vernetidspunktet, både kartfestede og ikke-kartfestede. Vi avmerker som regel ikke alle stier som befinner seg innenfor området på vernekartet, kun hvis det er spesielle bestemmelser eller restriksjoner knyttet til stien (f.eks. at det er tillatt å merke stien uten søknad).

I Råaråsen er det ikke stier som ryddes og vedlikeholdes.

Endringer siden høring

Statsforvalteren i Oslo og Viken

Det er ikke gjort endringer i verken navn, avgrensing eller verneforskrift etter høring av verneforslaget for Råaråsen.

Statsforvalterens tilråding:

Statsforvalteren tilrår at området blir vernet som naturreservat med verneforskrift og vernekart i samsvar med høringsforslaget.

6.6 Eine - utvidelse, Bærum kommune

Totalareal 107 dekar utvidelse

Skogareal totalt 107 dekar.

Produktiv skog 37 dekar.

Verneformål og særskilte verneverdier:

Formålet med naturreservatet er å verne et område som representerer en bestemt type natur i form av et rikt og variert område med gammel granskog med betydelig mengde død ved og innslag av rik edellauvskog og rike blandingsskoger. Videre er formålet å verne et område som har særlig betydning for biologisk mangfold ved at det er leveområde for mange sjeldne og truede arter og ved at det har potensiale for et stort artsmangfold knyttet til varmekjære forhold og en rik berggrunn.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

Det skal samtidig tas hensyn til bruk av naturreservatet til idretts- og friluftslivsformål som ikke forringer verneverdiene nevnt i første ledd.

Eine naturreservat ble vernet i 2018, reservatet ligger på den skogkledde åsen mellom Bærums verk og Rykinn i Bærum kommune, og er en del av Oslomarka. Den foreslåtte utvidelsen ligger i den bratte sørvendte skråningen ned mot bebyggelsen ved Rykinn. Tilbudsområdet er delt i to, og det er den vestre delen av tilbudet som henger sammen med dagens reservat. Vest for utvidelsen, i den samme åssiden, ligger naturreservatet Enli.

Utvidelsesområdet er en sørvendt li med rik edelløvsskog. Området er stedvis ganske kalkrikt og har potensial for kalkkrevende karplanter og markboende sopp. Det meste av skogen består av den trua naturtypen lågurt-edellauvskog (VU), med utforming alm-lindeskog i rasmark. Lia har stedvis høy tetthet av liggende og stående dødved, og gamle trær. I den østre delen er det innslag av flere store hule eiker. Til tross for at bare noen få artsgrupper er godt kartlagt i lia, er det registrert en rekke rødlistede arter knyttet til død ved, slik som grønnsko, svartsoneskjuka, rosenkjuka og ospehvitkjuka (alle NT). Eineåsen sørstup er også kjent leveområde for slettsnok (NT). Potensialet for funn av flere rødlistede arter anses som stort.

Tilbudsområdet består av et lavereliggende område med høy bonitet, i boreonemoral sone, hvilket i seg selv er sterkt underrepresentert i skogvernet. I tillegg består området i all hovedsak av vegetasjonstypen/kartleggingsenheten lågurtskog, og tresjiktet domineres av edelløvsskog og blandingsskog, hvilket gir svært god mangelloppfyllelse. Naturtypen alm-lindeskog er også sterkt underrepresentert i skogvernet.

Inngrepsstatus og andre interesser:

Bruk og interesser i utvidelsesforslaget er først og fremst knyttet til rekreasjon og friluftsliv.

Det er flere gamle veier, hytter og andre installasjoner innenfor utvidelsesområdet. På Bærum kommunes eiendom (74/2) har det vært minst tre hytter innenfor området som nå foreslås som utvidelse av verneområdet. Hyttene er helt eller delvis revet, og det vil bli gjort ytterligere opprydding av disse også etter eventuelt vernevedtak. På fundamentene av Kikut-hytta er det bygd gapahuker og bål plass til friluftsliv-formål. Disse er avmerket i vernekartet, og det er knyttet bestemmelser til bruk og vedlikehold i verneforskriften.

Statsforvalteren i Oslo og Viken

Sammendrag av høringsuttalelsene:

Høringsinnspillene og liste over høringsparter, samt uttalelser ved varsel om oppstart som angår energi- eller mineralinteresser er vedlagt i sin helhet i vedlegg 3c.

Det kom inn totalt 18 uttalelser til områdene som var på høring, av disse var det 11 som var relevante for Eine. Et sammendrag av disse, samt relevante innspill fra varsel om oppstart, gjengis under her:

Bane Nor har ingen merknader.

Forsvarsbygg registrerer at det generelle unntaket for militær operativ virksomhet og for avgang og landing med Forsvarets luftfartøy er inntatt i forskriftene og har ingen ytterligere merknader.

Statens vegvesen har ingen merknader til noen av områdene som er foreslått.

Statnett har ingen bemerkninger til planlagt etablering og utvidelse av verneområdene. Verneområdene berører ikke Statnett sine anlegg eller planer.

Direktoratet for mineralforvaltning hadde innspill ved varsel om oppstart i september 2023. De hadde ingen merknader til verneforslaget.

Norsk organisasjon for terrengsykling (NOTS) gir tilbakemelding på at i de tilfellene der forskriften foreslås endret, ønsker de at det spesifiseres hva man endrer fra og til, dette blir ikke tydelig når man bare skriver hva endringen er. På mange av kartene i vernesaker er stiene forsvunnet, og man tror derfor at det ikke er stier i området. Sykkelforbud utenfor stier som er markert på vernekartet er problematisk om det finnes stier som er i bruk, men som ikke er markert på kart. For å forhindre dette bør det brukes en kartoppløsning som er slik at alle stier kommer med, eventuelt supplere med detaljkart.

Berger og Rykkin vel konstaterer at verneforslaget grenser til tettbebyggelsen på Rykkin. Eineåsen er et viktig rekreasjonsområde, og vern som foreslått kan være i strid med fremtidig utvikling av nærfriområdet ved begrensninger for nødvendig vedlikehold og anlegg av turveier, kultursti og frilivstiltak. Er likevel enig i at området gis et sterkere vern mot naturinngrep. De viser til samtale med saksbehandler hos Statsforvalteren og legger til grunn at spørsmål om rassikring tas med i det videre arbeidet med forskriften. Videre at det vil være tillatt å merke, rydde og vedlikeholde eksisterende stier, skiløyper og gamle ferdselsveier. Ved søknad om nye tiltak håper de det tas hensyn til målet om å styrke friluftslivet i bo-nære områder.

Naturvernforbundet i Oslo og Akershus (NOA): Eine naturreservat er innenfor NOA sitt virkeområde. NOA støtter den foreslåtte utvidelsen som vil sikre vern av naturtyper som er underrepresentert i skogvernet. De vil samtidig peke på at det er verdifulle arealer som ikke er inkludert i verneforslaget i områdene mot Enli Nord og Enli Syd og mellom de to teigene som er i foreslått utvidelse. De håper at det på sikt kan la seg gjøre å innlemme de manglende områdene slik at man får et funksjonelt og robust verneområde i fremtiden.

Bærum kommune er positiv til å utvide Eine naturreservat. Et vern vil sikre et unikt område med store naturverdier i regional og også nasjonal sammenheng. Vern av skog er positivt for miljøet gjennom binding av karbon og for naturmangfoldet gjennom vern av ulike arter og deres leveområder. Økt naturmangfold gir økt opplevelsesverdi for friluftslivet. Kommunen har konkrete innspill til forskriften. De ønsker at følgende bestemmelser tas inn: § 6 g: *Nødvendig motorferdsel i forbindelse med bortkjøring av bygningsmateriell og inventar som følge av fjerning av eksisterende hytter.*, § 6 h: *Nødvendig motorferdsel i forbindelse med landbruksvirksomhet til naboeiendommer på etablert driftsvei mellom Busoppveien og Solfjellstua.*, § 7 g: *Nødvendig motorferdsel for tiltak på eller*

Statsforvalteren i Oslo og Viken

vedlikehold av bygg på naboeiendommer på etablert driftsvei mellom Busoppveien og Solfjellstua., § 7 h: Istandsetting, vedlikehold og punktutbedring av driftsvei mellom Busoppveien og Solfjellstua., § 7 i: Oppsetting og vedlikehold av skilt til natur- og/eller kulturstier.

Høringen ble politisk behandlet i hovedutvalg for klima, miljø og utvikling 17. april.

Kommunedirektørens forslag ble enstemmig vedtatt. Vedtak: *Kommunedirektøren støtter forslaget til utvidelse av Eine naturreservat med kart og forskrift om endring av forskrift. Kommunedirektøren anbefaler følgende nye bestemmelser i forskrift om endring av forskrift: § 6 g, h og § 7 g, h, i.*

NVE hadde innspill ved varsel om oppstart i september 2023 og ved høringen. NVE ga tilbakemelding ved varsel om oppstart at de ikke kan se noen energiinteresser her, men ber områdekonsesjonærene uttale seg om evt. fremtidige planer.

Ved høring peker NVE på at det ligger lavspent nettanlegg sørvest for den foreslåtte utvidelsen av Eine.

Elvia hadde innspill ved varsel om oppstart i september 2023. Området vil ikke være i konflikt med Elvias anlegg og de har ingen planlagte tiltak eller utbygging av nettet innenfor Eine utover vanlig vedlikehold. Dersom standardbestemmelsene er inkludert i verneforskriften vil Elvias hensyn være ivaretatt, men de ber også om at bestemmelsene om oppgradering av nettanlegg som ligger nært utenfor verneområdene inkluderes i forskriftene.

Ved høringen uttaler Elvia at de har frittliggende nettstasjoner, høyspentlinjer og -kabler, og lavspentlinjer innenfor verneforslagene ved Renneflot, Sæter utv. og Eine utv. Elvia legger ved kart over anleggene. I verneplanenes bestemmelser må det sikres rett til drift, vedlikehold og fornyelse av eksisterende nettanlegg. Dette gjelder også nødvendig bruk av motorkjøretøy for å utføre de nødvendige tiltak. Dersom det er etablert luftledninger innenfor verneområdet, må det også kunne utføres nødvendig skogrydding for sikker drift av luftledningen.

Statsforvalterens kommentarer:

Statsforvalteren tar merknadene fra Bane Nor, Forsvarsbygg, Statens vegvesen, Statnett og Direktoratet for mineralforvaltning til orientering.

Sykling og stier på vernekart - Standard formulering i verneforskriftene er at sykling, ridning og bruk av hest er forbudt utenom eksisterende stier (, traktorveier og veier). Det vil si at sykling er tillatt på stier som eksisterer på vernetidspunktet, både kartfestede og ikke-kartfestede. Vi avmerker som regel ikke alle stier som befinner seg innenfor området på vernekartet, kun hvis det er spesielle bestemmelser eller restriksjoner knyttet til stien (f.eks. at det er tillatt å merke stien uten søknad).

Nettanlegg - Vi har sett på kartet over nettanlegg i nærheten av Eine (utv.) sendt fra Elvia. Disse ligger utenfor verneforslagets grenser.

Foreslåtte forskriftsendringer fra Bærum kommune - Det legges til bestemmelser under §6 og §7 om driftsveien mellom Busoppveien og Solfjellstua, og denne tegnes inn i vernekartet. Det tas også inn bestemmelse om oppsetting og vedlikehold av skilt til natur- og/eller kulturstier.

Se for øvrig eget avsnitt om forskriftsendringer.

Foreslått bestemmelse om nødvendig motorferdsel i forbindelse med bortkjøring av bygningsmateriell og inventar som følge av fjerning av eksisterende hytter tas ikke med i forskriften. Statsforvalteren mener at dette behovet er ivaretatt gjennom forskriftens §9 om skjøtsel.

Statsforvalteren i Oslo og Viken

Friluftsliv og stier: Dispensasjonsbestemmelsene åpner for at forvaltningsmyndigheten kan gi dispensasjon til utbedring, omlegging og endring av eksisterende stier, løyper og gamle ferdselsveier.

Rassikring: Statsforvalteren har ikke vurdert det som nødvendig å inkludere bestemmelser om rassikring for Eine naturreservat. Dersom ras fører til skader på sti- og løypenettet, kan dette løses ved å gi dispensasjon til utbedring eller omlegging av sti/løype.

Utvidelser av verneområdet: Statsforvalteren er enig med NOA om at det er verdifulle arealer som ikke er inkludert i verneforslaget. Ytterligere utvidelser og sammenbinding med nærliggende verneområder er lagt frem for grunneierrepresentantene. Avgrensingen i høringsforslaget gjenspeiler det arealet grunneierne er interessert i å tilby for frivillig vern.

Endringsforskriften: Når vi foreslår utvidelse av et eksisterende verneområde som nylig ble vedtatt vil som regel endringene i forskriftene ikke være så store. Vi lager derfor en endringsforskrift som sier hvilke endringer som skal gjøres i eksisterende forskrift. Endringene i endringsforskriften er markert med kursiv.

Endringer siden høring

Navn

Statsforvalteren gjør ingen navneendringer for Eine naturreservat.

Avgrensing

Statsforvalteren tilrår avgrensingen som fremmet i høringsforslaget.

Driftsvei mellom Busoppveien og Solfjellstua er tegnet inn i vernekartet.

Verneforskrift

Det gjøres følgende endringer i forskriften som ble sendt på høring

Det legges til en bestemmelse under §6 om nødvendig motorferdsel på etablert driftsvei mellom Busoppveien og Solfjellstua i forbindelse med landbruksvirksomhet på bakenforliggende eiendommer, med henvisning til inntegnet trasé i vernekart.

Det legges til dispensasjonsbestemmelse under §7 om nødvendig motorferdsel på etablert driftsvei mellom Busoppveien og Solfjellstua, for tiltak på eller vedlikehold av bygg på naboeiendommer, med henvisning til inntegnet trasé i vernekart.

Det legges til dispensasjonsbestemmelse under §7 om istandsetting, vedlikehold og punktutbedring av driftsvei mellom Busoppveien og Solfjellstua, med henvisning til inntegnet trasé i vernekart.

Det legges til dispensasjonsbestemmelse under §7 om oppsetting og vedlikehold av skilt til natur- og/eller kulturstier.

Statsforvalterens tilråding:

Statsforvalteren tilrår en utvidelse av Eine naturreservat med endring i verneforskrift og vernekart som beskrevet.

6.7 Sæter - utvidelse, Indre Østfold kommune

Totalareal 111 dekar utvidelse.

Skogareal totalt 111 dekar.

Produktiv skog 111 dekar.

Sæter naturreservat ligger langs østsiden av Øyeren ved Båstad. Utvidelsesforslaget er sør for eksisterende naturreservat og består av en vestvendt skråning med innslag av små ravinedaler.

Verneformål og særskilte verneverdier:

Formålet med naturreservatet er å bevare et område som har særlig betydning for biologisk mangfold ved at området har eldre høybonitetskog med innslag av edelløvsskog med rik markvegetasjon i intakte raviner. Videre er formålet å ivareta den sårbare naturtypen leirravine. Det er gammel, rik edelløvsskog og blandingsskoger i området.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

Skogen i utvidelsesområdet er i hovedsak fattig og bardominert, men har verdifulle løvdominerte partier med død ved knyttet til mindre bekker/raviner. Det er flere store eiketrær i området, og variasjonen i både boreale og edlere løvtrær er stor. Det inngår noen granplantefelt og noe gjengrodd kulturmark. Av rødlistede naturtyper er det registrert rik edelløvsskog (NT) innenfor det kartlagte området. Av rødlistearter ble det kun registrert gulspurv (NT), men tidligere er det registrert bleikfiol (EN), lind (NT) og marianøkleblom (VU) i området. Den fattigere skogen mellom områdene med rik edelløvsskog kan ha en viktig funksjon ved å bidra med areal samt å knytte naturverdiene sammen i et økologisk nettverk.

Området vil kunne bidra til å dekke mangler i skogvernet knyttet til rik edelløvsskog og skog i lavlandet, og bidra til et større areal og mer variasjon i eksisterende reservat.

Inngrepsstatus og andre interesser:

Bruksinteressene i verneområdet er i hovedsak knyttet til utmarksforvaltning og hytte- og friluftsliv.

Det går en vei gjennom området som brukes av hytteeiere. Vi foreslår at det vil være anledning til å fortsette å bruke veien, og å vedlikeholde den i den standarden den har ved vernetidspunktet. Dersom det er ønskelig å oppgradere veien, f.eks. til å bli bredere eller med et annet dekke, så må man søke om dispensasjon fra verneforskriften. Fjerning av vindfall og greiner som havner i eller over veien, er omfattet av vedlikeholdsbegrepet. Stammer og greiner skal legges tilbake i terrenget innenfor naturreservatet.

Ved vern av eksisterende Sæter naturreservat, ble det lagt inn beiteforbud i et avgrenset område med raviner, i samråd med grunneier. Dette ble begrunnet med at markvegetasjonen i ravinedalene er sårbare for tråkk og beiting. I utvidelsesforslaget er det også områder med rik markvegetasjon, men det er ikke anledning til å innføre beiteforbud her. Vi foreslår derfor at beite er tillatt med et beitetrykk som ikke skader verneverdiene. Dette medfører en endring av den eksisterende forskriften som gjelder områdene der beiting er tillatt, men vi viderefører beiteforbud i områdene med rik markvegetasjon i det eksisterende verneområdet.

Grunneier ønsker å tilrettelegge for fremtidig båtfeste i Trosvika. Vi foreslår å legge inn punkt for båtfeste i kart, med mulighet for å etablere dette og bruke den til én småbåt for eiendom 742/1 i Trosvika.

Statsforvalteren i Oslo og Viken

Det går en gammel traktorvei gjennom verneforslaget som kan være aktuell å bruke i forbindelse med skogsdrift av arealer utenfor reservatet og for eventuell utkjøring av storvilt. Vi foreslår at man kan vedlikeholde denne, mens det vil være søknadspliktig med motorisert ferdsel.

Hytta ved Trosvika ligger bakenforliggende verneforslaget. Vi foreslår at adkomsten til hytta kan vedlikeholdes i den standarden den har ved vernetidspunkt, og at det er søknadspliktig for nødvendig motorferdsel i forbindelse med transport av materialer og utstyr til hytte på eiendom 742/10.

Det er noen granplantefelt i området. Disse kan restaureres ved fri utvikling og eventuell med skjøtselstiltak som kan fremskynde prosessen mot en mer naturlig skogdynamikk. Noen store eiketrær bør fristilles.

I Norges Geologiske Undersøkelse sin kartdatabase er det ikke registrert forekomst av grus og pukk eller av mineraler.

Det er ikke registrert kulturminner innenfor utvidelsesforslaget.

Sammendrag av høringsuttalelsene:

Høringsinnspillene og liste over høringsparter, samt uttalelser ved varsel om oppstart som angår energi- eller mineralinteresser er vedlagt i sin helhet i vedlegg 3c.

Det kom inn totalt 18 uttalelser til områdene som var på høring, av disse var det 11 som var relevante for Sæter (utv). Et sammendrag av disse samt relevante innspill fra varsel om oppstart gjengis under her:

Bane Nor har ingen merknader.

Forsvarsbygg registrerer at det generelle unntaket for militær operativ virksomhet og for avgang og landing med Forsvarets luftfartøy er inntatt i forskriftene og har ingen ytterligere merknader.

Statens vegvesen har ingen merknader til noen av områdene som er foreslått.

Statnett har ingen bemerkninger til planlagt etablering og utvidelse av verneområdene. Verneområdene berører ikke Statnett sine anlegg eller planer.

Østfold fylkeskommune registrerer at flere av Viken fylkeskommunes innspill ved varsel om oppstart er tatt til følge. Ønsker at kartene i allerede vernede arealer kan oppdateres med stinett. Ingen andre merknader til høringen.

Norsk organisasjon for terrengsykling (NOTS) gir tilbakemelding på at i de tilfellene der forskriften foreslås endret, ønsker de at det spesifiseres hva man endrer fra og til, dette blir ikke tydelig når man bare skriver hva endringen er. På mange av kartene i vernesaker er stiene forsvunnet, og man tror derfor at det ikke er stier i området. Sykkelforbud utenfor stier som er markert på vernekartet er problematisk om det finnes stier som er i bruk, men som ikke er markert på kart. For å forhindre dette bør det brukes en kartoppløsning som er slik at alle stier kommer med, eventuelt supplere med detaljkart.

NVE hadde innspill ved varsel om oppstart i desember 2023. De ber områdekonsesjonær Elvia AS om å kommentere vernet ved Sæter med tanke på eventuelle fremtidige planer.

Ved høringen peker NVE på at den foreslåtte utvidelsen av Sæter NR grenser til høyeste regulerte vannstand (HRV) i Øyeren som er regulert til vannkraftproduksjon. Siden det eksisterende vernet allerede grenser til vannstanden, vurderer NVE at utvidelsen ikke vil ha noe ytterligere hinder for en

Statsforvalteren i Oslo og Viken

økning av HRV i fremtiden. NVE ber Glomma og Laagens Brukseierforening om å uttale seg selv i tilfeller uten konflikt.

Elvia ga innspill til varsel om oppstart i desember 2023 at de har lavspent kabelanlegg og lavspent luftledning i verneområdet. I verneplanens bestemmelser må det sikres rett til drift, vedlikehold og fornyelse av eksisterende nettanlegg, inkludert nødvendig bruk av motorkjøretøy for å utføre de nødvendige tiltak. Dersom det er etablert luftledninger innenfor verneområdet, må det også kunne utføres nødvendig skogrydding for sikker drift av luftledningen. Alle slike arbeider må kunne utføres uten at det må søkes dispensasjon fra vernebestemmelsene. For den eksisterende delen av naturreservatet bes det om at bestemmelser om energianlegg i verneforskriften videreføres.

Ved høringen uttaler Elvia at de har frittliggende nettstasjoner, høyspentlinjer og -kabler, og lavspentlinjer innenfor verneforslagene ved Renneflot, Sæter utv. og Eine utv. Elvia legger ved kart over anleggene. I verneplanenes bestemmelser må det sikres rett til drift, vedlikehold og fornyelse av eksisterende nettanlegg. Dette gjelder også nødvendig bruk av motorkjøretøy for å utføre de nødvendige tiltak. Dersom det er etablert luftledninger innenfor verneområdet, må det også kunne utføres nødvendig skogrydding for sikker drift av luftledningen.

Hafslund Eco uttaler at Sæter grenser inn mot høyeste regulerte vannstand i Øyeren, som reguleres av Glommens og Laagens Brukseierforening (GLB) til vannkraftformål. GLB, representert ved Hafslund Eco Vannkraft, har ingen merknader til verneforslaget.

Trond og Aud Kari Grosås eier hytte som grenser inntil verneforslaget og påpeker at eiendomsgrenser fra matrikkel er litt feil på kartet. Ber om at nøyaktig grense avklares før endelig grensesetting for reservatet. De ønsker å ha mulighet for å feste båt i Nordvika med to tau og to fester. De viser også til forskriftsforslaget § 4 punkt j) her nevnes det en sone B merket på kartet. Av nysgjerrighet har de sett på kartet og finner ikke dette nevnte B-området.

Wenche Haakensen spør om dette vedtaket vil generere erstatning hvis det vil føre til forringing av verdien på hytta. Ønsker at vernegrensen justeres 30 meter rundt eiendommen da de på sikt ønsker å utvide hyttetomten ved å kjøpe deler av 741/1. Det er igangsatt en prosess med å etablere renseanlegg med behov for boring og graving. De spør om tinglysing av bruksrett, og eventuelt kjøp av dette området.

Statsforvalterens kommentarer:

Statsforvalteren tar merknadene fra Bane Nor, Forsvarsbygg, Statens vegvesen, Statnett, og Østfold fylkeskommune til orientering.

Sykling og stier på vernekart - Standard formulering i verneforskriftene er at sykling, ridning og bruk av hest er forbudt utenom eksisterende stier (traktorveier og veier). Det vil si at sykling er tillatt på stier som eksisterer på vernetidspunktet, både kartfestede og ikke-kartfestede. Vi avmerker som regel ikke alle stier som befinner seg innenfor området på vernekartet, kun hvis det er spesielle bestemmelser eller restriksjoner knyttet til stien (f.eks. at det er tillatt å merke stien uten søknad).

Endringsforskriften - Når vi foreslår utvidelse av et eksisterende verneområde som nylig ble vedtatt vil som regel endringene i forskriftene ikke være så store. Vi lager derfor en endringsforskrift som sier noe om hvilke endringer som skal gjøres i eksisterende forskrift. Endringene i endringsforskriften er markert med kursiv.

Reguleringsmagasin - vi tar innspillet fra NVE og Hafslund Eco til orientering. Langs vannkanten følger foreslått vernegrense matrikkelført høyeste regulerte vannstand.

Statsforvalteren i Oslo og Viken

Kraftlinje - standard bestemmelser knyttet til kraftlinjer ligger inne i eksisterende verneforskrift og vil gjelde utvidelsesforslaget. Disse bestemmelsene tillater drift, vedlikehold og istandsetting ved akutt utfall på eksisterende energi- og kraftanlegg, samt oppgradering eller fornyelse av kraftledninger for heving av spenningsnivå og økning av linetverrsnittet, når tiltaket ikke skader verneverdiene angitt i verneformålet nevneverdig, og motorferdsel ved akuttsituasjoner. Forvaltningsmyndigheten kan vurdere å gi dispensasjon til oppgradering og fornyelse av kraftledninger når tiltaket påvirker verneverdiene nevneverdig, og for nødvendig motorferdsel i forbindelse med drift og vedlikehold, samt oppgradering og fornyelse av eksisterende kraftledning.

Grense ved Nordvika - Ved Nordvika endrer vi på grensene slik at naboeiendommen 742/14 er utenfor samtidig som behovet for å bruke området til båt plass kan løses utenfor verneforslaget. Ved grensegangssak for å måle inn og merke verneområdet vil tilgrensende naboer få anledning til å delta.

Sone B: Denne sonen gjelder rundt et eiketre i det eksisterende verneområde. Skravuren i sonen er skråstilt og finnes på kartet.

Fritidseiendom 742/19: Det vil ikke bli aktuelt med erstatning for eiendommer som ikke blir en del av verneområdet. Erstatningen ved frivillig vern av skog er basert på verdien av å drive skogbruk i området. Grunnlaget for verdiberegningen er en takst av skogen. Vi antar for øvrig at et vern av skogen som naturreservat ikke vil endre noe på verdien av tilgrensende fritidseiendommer i forhold til eksisterende bruk og plan for området.

Ved Sæter naturreservat er området vernet mot ethvert tiltak som kan endre naturmiljøet. Dersom det blir behov for boring/graving innenfor vedtatt naturreservat, må man søke om dispensasjon fra verneforskriften. Spørsmålene om tinglysing av bruksrett og eventuelt kjøp av eiendom er videresendt til grunneier av 742/1.

Vi har justert grensen litt etter høring, ved fritidseiendom 742/19, slik at vernegrense foreslås ca.5 meter fra matrikkelført eiendomsgrense.

Endringer siden høring

Navn

Statsforvalteren tilrår navnet Sæter som i høringsforslaget.

Avgrensning

Det er gjort et par endringer i avgrensningen siden høring. Ved Nordvika er det endret på grensene slik at naboeiendommen er utenfor samtidig som behovet for å bruke området til båt plass kan løses utenfor verneforslaget. Ved hytteeiendom 742/19 er det gjort en justering slik at vernegrense går fem meter unna den matrikkelførte eiendomsgrensa i øst. Det er også gjort en liten justering ved veien for å få en grense som er enklere å forholde seg til med tanke på vedlikehold og bruk av veien.

Verneforskrift

I verneforskriften er det gjort noen endringer siden høring. I § 4 er bestemmelsen om båt plassen til Nordvika tatt ut, da dette behovet kan løses utenfor verneforslaget. Det er lagt inn et nytt punkt under § 7 om at man kan søke om tillatelse til å felle enkeltrær som kan medføre skade på bygninger. Trær som hogges skal forbli i naturreservatet.

Statsforvalteren i Oslo og Viken

Statsforvalterens tilråding:

Statsforvalteren tilrår at området blir vernet som naturreservat med endring i verneforskrift og vernekart som beskrevet.

6.8 Gyrihelleren - utvidelse, Indre Østfold kommune

Totalareal 142 dekar utvidelse.

Skogareal totalt 114 dekar.

Produktiv skog 112 dekar.

Gyrihelleren naturreservat ligger sørøst for Mysen, nordvest for Ørje, like vest for Steinsvannet. Utvidelsesforslaget ligger vest for eksisterende naturreservat og er en del av et større skogbrannområde som brant sommeren 2023.

Verneformål og særskilte verneverdier:

Formålet med naturreservatet er å bevare et område som representerer en bestemt type natur i form av et relativt lite påvirket skogområde i lavereliggende trakter like over marin grense på grunnfjell, samt å bevare et brannfelt med sottømmer og brannpåvirket skog, som er under naturlig gjenvekst. Området består av større arealer gammelskog med overveiende fattige skogtyper med furu og gran, samt flere tjern og myrer.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i en mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

Det eksisterende verneområdet består av større arealer gammelskog, overveiende med fattige skogtyper og er et viktig leve- og oppvekstområde for skogsfugl.

Skogbrann er en naturlig del av dynamikken i boreale barskoger. Skogbranner endrer skogstrukturen og skaper unike og varierte kvaliteter og elementer som er viktig for en rekke dyr, planter, insekter, sopp, moser og lav. Flere arter er direkte avhengig av skogbrann, og av disse er omtrent 40 arter sjeldne og trua. Noen arter er knyttet til brannskadde trær, andre til brent død ved, naken mineraljord og brent bakke. Den langsiktige overlevelsen av slike branntilknyttede arter er avhengig av jevnlig skogbranner og tilgang til arealer med brent skog som får utvikle seg fritt etter brannen. Livsmiljøene som skapes ved skogbrann, er også fordelaktige for en rekke andre arter. En skogbrann har positive effekter på naturmangfoldet både på kort, mellomlang og lang sikt, i opptil flere hundre år. Den brente skogen er av typen bærlyngfuruskog, hovedsakelig på lav bonitet. Dette brannfeltet er nå et verdifullt livsmiljø for brannavhengige og brannbegunstigede arter.

Elementer som er viktige for brannavhengige og brannbegunstigede arter, som kelo-furuer (kan skapes ved brannherding) og brannpåvirket skog, finnes i liten grad i moderne kulturskog og må sikres gjennom skogvern og eventuelt aktiv restaurering. Det er i liten grad vernet brannpåvirket skog som får stå urørt over lang tid. Totalt sett vurderer derfor Statsforvalteren at verneforslaget vil kunne bidra til å oppfylle mangler knyttet til vern av brent skog i skogvernet og kvalifiserer for vern etter naturmangfoldloven.

Inngrepsstatus og andre interesser:

Interessene i utvidelsesforslaget er knyttet til skogsdrift, jakt, fiske og området er i tillegg et svært viktig friluftsområde i henhold til de kommunale kartleggingene av friluftsverdier og det er sikret som et statlig sikret friluftsområde. Området gir gode muligheter for variert friluftsliv og benyttes både av lokalbefolkningen og mange utenfor nærområdet.

I Norges Geologiske Undersøkelse sin kartdatabase er det ikke registrert forekomst av grus og pukkl eller av mineraler.

Det er ikke registrert kulturminner innenfor utvidelsesforslaget.

Statsforvalteren i Oslo og Viken

Sammendrag av høringsuttalelsene:

Høringsinnspillene og liste over høringsparter, samt uttalelser ved varsel om oppstart som angår energi- eller mineralinteresser er vedlagt i sin helhet i vedlegg 3c.

Det kom inn totalt 18 uttalelser til områdene som var på høring, av disse var det 9 som var relevante for Gyrihelleren(utv). Et sammendrag av disse samt relevante innspill fra varsel om oppstart gjengis under her:

Bane Nor har ingen merknader.

Forsvarsbygg registrerer at det generelle unntaket for militær operativ virksomhet og for avgang og landing med Forsvarets luftfartøy er inntatt i forskriftene og har ingen ytterligere merknader.

Statens vegvesen har ingen merknader til noen av områdene som er foreslått.

Statnett har ingen bemerkninger til planlagt etablering og utvidelse av verneområdene. Verneområdene berører ikke Statnett sine anlegg eller planer.

NVE hadde innspill ved varsel om oppstart i desember 2023 og ved høringen. De ber områdekonsesjonær Elvia AS om å kommentere vernet ved Gyrihelleren med tanke på eventuelle fremtidige planer.

Elvia hadde innspill ved varsel om oppstart i desember 2023 og ved høringen. De har ingen elektriske anlegg innenfor Gyrihelleren utvidelse.

Østfold fylkeskommune registrerer at flere av Viken fylkeskommunes innspill ved varsel om oppstart er tatt til følge. Ønsker at kartene i allerede vernede arealer kan oppdateres med stinett. Ingen andre merknader til høringen. Fylkeskommunen har også gitt tilbakemelding om at Gyrihelleren bør ha forvaltningsplan, som samstemmes med forvaltningsplan for det statlig sikrede området.

Norsk organisasjon for terrengsykling (NOTS) gir tilbakemelding på at i de tilfellene der forskriften foreslås endret, ønsker de at det spesifiseres hva man endrer fra og til, dette blir ikke tydelig når man bare skriver hva endringen er. På mange av kartene i vernesaker er stiene forsvunnet, og man tror derfor at det ikke er stier i området. Sykkelforbud utenfor stier som er markert på vernekartet er problematisk om det finnes stier som er i bruk, men som ikke er markert på kart. For å forhindre dette bør det brukes en kartoppløsning som er slik at alle stier kommer med, eventuelt supplere med detaljkart.

Interessegruppa Mer Villmark Nå er glade for utvidelsesforslaget, men mener brannområder er så biologisk verdifulle at ethvert areal må forsøkes sikret. Foreslår derfor å utvide arealet med mer av det som brant i 2023.

Statsforvalterens kommentarer:

Statsforvalteren tar merknadene fra Bane Nor, Forsvarsbygg, Statens vegvesen, Statnett, NVE og Elvia til orientering.

Forvaltningsplan - Hovedregelen i naturreservater er at det *kan* utarbeides forvaltningsplan. En forvaltningsplan gir utfyllende retningslinjer om forvaltning, tilrettelegging og skjøtsel, og bidrar til å beskrive bestemmelsenes praktiske betydning. I noen områder er det krav om å utarbeide forvaltningsplaner, f.eks. nasjonalparker, Ramsarområder og i noen naturreservater hvor forskriften viser til forvaltningsplan. Vi vurderer at det ikke er særskilte behov i dette området som medfører at vi endrer forskriftslyden til at det bør eller skal utarbeides forvaltningsplan. Utover dette må forvaltningsmyndigheten vurdere om naturreservatet trenger en forvaltningsplan, i etterkant av

Statsforvalteren i Oslo og Viken

vernevedtak. Det vil eventuelt da være aktuelt å samstemme denne med forvaltningsplan for det statlig sikra friluftsområdet.

Sykling og stier på vernekart - Standard formulering i verneforskriftene er at sykling, ridning og bruk av hest er forbudt utenom eksisterende stier (, traktorveier og veier). Det vil si at sykling er tillatt på stier som eksisterer på vernetidspunktet, både kartfestede og ikke-kartfestede. Vi avmerker som regel ikke alle stier som befinner seg innenfor området på vernekartet, kun hvis det er spesielle bestemmelser eller restriksjoner knyttet til stien (f.eks. at det er tillatt å merke stien uten søknad).

Endringsforskriften - Når vi foreslår utvidelse av et eksisterende verneområde som nylig ble vedtatt vil som regel endringene i forskriftene ikke være så store. Vi lager derfor en endringsforskrift som sier noe om hvilke endringer som skal gjøres i eksisterende forskrift. Endringene i endringsforskriften er markert med kursiv.

Tilgrensende verneverdier - Avgrensingen er foretatt etter dialog mellom Statsforvalteren og grunneierrepresentanter, og gjenspeiler det arealet grunneier er interessert i å tilby for frivillig vern.

Endringer siden høring

Det er ikke gjort endringer i verken navn, avgrensing eller verneforskrift etter høring av verneforslaget for Gyrihelleren.

Statsforvalterens tilråding:

Statsforvalteren tilrår at området blir vernet som naturreservat med verneforskrift og vernekart i samsvar med høringsforslaget.

Vedlegg:

Vedlegg 1. Forslag til vernekart for 8 områder

Vedlegg 2. Forslag til verneforskrifter for 8 områder

Vedlegg 3. Høringsuttalelser samlet

3a Høring november 2023: Tresvika og Brattholmen

3b Høring mai 2022: Eikhaugen

3c Høring februar 2024: Renneflot, Portåsen, Råaråsen, Eine, Sæter, Gyrihelleren